

bi mu bila lahko prav dobro služila vsebina prvega čina. Vse, kar nam je povedal v prvem činu, bi bil moral umetno vplesti med poslednje tri čine. S tem bi bil dosegel dvojno: popolnil bi bil jednoto dejanja in psihološko tehniko drame.

Kar se tiče oseb, so najjasneje risani Ciril, Helena in stari Slemenc. Dasi nam Ciril ne ugaja zlasti zaradi nizkosti in brezznačajnosti in je kot tak tudi slab glavni junak, za kakršnega se bolje zbirajo krepki (kajpak tudi človeškim napakam udani) značaji, vendar ker je še v njem nekaj dobrega jedra in blagega čustva, nam slednjč, ko ga že stre na duhu žalost nad smrtjo očetovo, katero je zakrivil, ni ravno nesimpatičen, temveč čutimo ž njim nekako sožalje, ker sodimo, da ga je premagala slabost. Sicer pa precej težko verujemo, da je obnorel. Neke vrline pa tu ne smemo prezreti, namreč te, da je pesnik v Cirilu precej globoko posegel v notranjega človeka, da nam kaže Cirila, kakršen je v srcu. S tem se je dotaknil pravega elementa drame in poezije sploh. Ravno to daje celi drami neko vrednost in bo morda vzrok, da se bo v kljub svoji neokusnosti vendar ohranila na odru.

Druga oseba, Helena, se kaže v drami preveč brezstidno, zato nekam odurno. Tudi dobre strani, katere ji pesnik pripisuje, kakor ljubav do otroka in zvestoba do nezvestega Cirila, je ne omilijo dovolj, ker utegnejo biti hinavščina in koristolovje. Da se take „emancipiranke“ nahajajo, ne tajimo, a pesnik ravna, kakor bi se vnel za take ženske tipe.

Slemenc se kaže blagega, četudi ostrega očeta. Ni pa dobro, da je pesnik njegovo togoto tu pa tam tiral do skrajnosti, ker skrajnost je vedno vsaj blizu neverjetnosti. Tako tudi tu. Sploh naj se strasti nikdar ne kažejo v skrajnosti, ampak vedno tako, da je moči misliti še kaj hujšega, sicer se domišljiji pristrizhejo peruti, kar ne bi smelo biti. Zato vladaj povsodi v umetnosti neka umerjenost, kakor so učili že stari Grki. — O drugih osebah drame ni treba govoriti, deloma, ker niso točno izražene, deloma, ker niso za dramo važne. V dialogu je pesnik dokaj spreten, četudi je dosti malovažnega besedičenja, katero naj ostaja vedno za sceno, n. pr. naivno predstavljanje v prvem činu in še marsikaj. V obče se vidi, da pesnik hrepeni po dovršenosti. Upamo, da nam tudi kaj takega sčasoma poda, samo želeli bi, da bi ga vodilo vedno pravo navdušenje za lepoto, pa tudi — za krepost.

I. Šanda.

Gledališke igre. Spisal A. L. Bistriški. I. zvezek. „Lokavi snubač.“ Veseloigra v jednem dejanji. J. Kraje v Novem mestu. Cena 50 h. — Pred seboj imamo začetek nove zbirke gledaliških iger. Prva „Lokavi snubač“ ima to - le vsebino. Ivan, trgovčev sin, pride snubit za Minko, hčerko župana Gornika; ta pa neče o tem nič vedeti, dasi Ivana še niti ne pozna; že ime mu je v spotiko in še posebno to, da je snubač trgovec, o katerem sodi, da želi

hčerko le radi denarja. Ko najde Ivana v svoji hiši, ga ima po zmoti za okrajnega glavarja, ki je imel baš isti dan priti k županovim. Ivan se ne izda, ampak se res dela glavarja in snubi za Minko, čemur Gornik seveda rad privoli. Ko nato pride v hišo pravi glavar, ki je bil Ivanov prijatelj, in vse zve, pomaga k ženitvi pregovoriti župana, ki se tudi uda.

Ideja te burke precej spominja na Gogoljevega „Revizorja“. Vendar je pisatelj „mutatis mutandis“ idejo prikrojil našim razmeram. Dasi se o taki mali igrici ne da dosti govoriti, vendar bi radi pisatelja na nekatere reči opozorili zaradi poznejših iger, ki nam jih obeta.

Razporedba in ekspozicija dejanja je dobra. Vse je povedano o pravem času, položaj je hitro jasen, osebe kmalu znane, razvitek dejanja je neprisljen in naraven. Prvi in drugi prizor se začneta s samogovori, kar ni dobro. Samogovori se rabijo le, kadar kaka važna oseba razkriva svoja čustva in tajne misli. Tako je n. pr. zopet celo na pravem mestu Ivanov samogovor v 11. prizoru. Sploh se samogovori vpletajo le v najvažnejših momentih, navadno le pred krizo in pred katastrofo. Pripovedovanje Ivanovo v zadnjem prizoru ni dramatično ampak zelo epično.

Kadar se v drami kaj pripoveduje, treba je vedno vpletati vmes opombe raznih oseb, da se kaže njihovo zanimanje, kakor bi se godilo tudi v navadnem, vsakdanjem življenju. Dialog je v obče precej precizen, a včasih je pisatelj predolg zlasti v zadnjem prizoru.

Celo nenaravno pa je pisatelj vpletel dostikrat „medopombe“, ki jih naj oseba tiho zase govori; posebno se to občuti v 12. in 13. prizoru, kjer so zaporedoma namešane med pogovor, katerega zelo motijo. Opomba se dostavi le, kadar je za gledavca važna in taka, da je sam ne more uganiti. Na svojem mestu je n. pr. opomba v 14. prizoru, ko reče Ivan (zase): „Da bi le kaj neumnega ne povedal, čuti m ga že v glavi.“ Ta je važna, ker gledavec tega ne ve, da ga Ivan že „čuti“.

Kar se značajev tiče, so risani naravno, zlasti je opaziti pri Ivanu logično soglasje med značajem in dejanjem, ker se namreč ko poštenjak neče skrivati pred županom, kar igro ravno zaplete.

Igra je v obče dober poskus in se bo dala z uspehom igrati, le uglobiti se mora pisatelj še bolj v človeka, a razkrivati in kazati njegovo znotranjost, ker to je naloga pesništva in posebno še drame. Ne ugaja nam napis „Lokavi“, kar ima slab pomen, namreč „hinterlistig“, a pisatelj je gotovo hotel reči samo, da je snubač prebrisan.

I. Šanda.

Ročni kašipot po Goriškem, Trstu in Istri in koledar za navadno leto 1900. Sestavil A. Gabršček. V Gorici. Tiskala in založila „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček. VI. letnik. Cena 1 K 30 h.